

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2017. évi szeptember hó 29. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

ítéletet:

A másodfokú bíróság a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlottás 3 társa** ellen indított büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék 16.B.554/2014/168/I. számú ítéletének I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottra vonatkozó részét az alábbiak szerint változtatja meg:

- a III.rendű vádlotttekintetében végrehajtani elrendelt 6 (hat) hó börtönbüntetést helyesen a Tatabányai Városi Bíróság a 4.B.161/2010/7. számú és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2.Bf.569/2010/10. számú határozataival szabta ki;
- az elsőfokú bíróság ítéletének a vagyonekbevonásra vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot különleges eljárás lefolytatására utasítja;
- a I.rendű vádlottvonatkozásában elrendelt zár alá vétel feloldására és a 13.175.000 (tizenhárommillió-egyszázhetvenötezer) forint kiutalására vonatkozó ítéleti rendelkezéseket mellőzi;
- megállapítja, hogy az eljárás során felmerült összesen 1.150.218 (egymillió-egyszázötvenezer-kettőszáztizennyolc) forint bűnügyi költségből külön-külön I.rendű vádlott 25.033 (huszonötezer-harminchárom) forintot, II.rendű vádlott 15.000 (tizenötezer) forintot, míg III. r. vádlott 121.100 (egyszázhuszonegyezer-egyszáz) forintot köteles megfizetni az államnak;
- ezen túlmenően I.rendű vádlott és II.rendű vádlottegyetemleg 810.781 (nyolcszáztízezer-hétszáznyolcvanegy) forintot – mely tekintetében 782.555 (hétszáznyolcvankettőezer-ötszázötvenöt) forint erejéig III.rendű vádlottat, 665.710 (hatszázhatvanötezer-hétszáztíz) forint erejéig pedig IV.rendű vádlottat is egyetemleges fizetési kötelezettség terheli – köteles megfizetni az államnak;
- II.rendű vádlottköteles megfizetni az államnak további 40.322 (negyvenezer-háromszázhuszonkettő) forint bűnügyi költséget, melynek tekintetében III.rendű vádlottat 15.906 (tizenötezer-kilencszázhat) forint, IV.rendű vádlottat 24.416 (huszonnégyezer-négyszáztizennyhat) forint vonatkozásában egyetemleges kötelezettség terheli;
- a fennmaradó 137.982 (egyszázharminchétezer-kilencszáznyolcvankettő) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a bevezető részéből a 2015. évi március hó 25. napján megtartott tárgyalásra történő utalást mellőzi, illetve megállapítja, hogy az ítélet meghozatalára helyesen a 2016. évi május hó 9. napján megtartott tárgyaláson került sor, és azt az elsőfokú bíróság a 2016. évi május hó 23. napján hirdette ki.

Kötelezi III.rendű vádlottat 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült bünyügyi költség megfizetésére.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak terhére, hosszabb tartamú szabadságvesztés és hosszabb tartamú közügyektől eltiltás, I.rendűés III.rendű vádlottak tekintetében egyúttal pénzbüntetés kiszabása, illetve az **kft1.**-el szemben 2.397.000 forint vagyonekobzás alkalmazása végett jelentett be fellebbezést.

I.rendű, II.rendűés III.rendű vádlottak és védőik enyhítésért, míg IV.rendű vádlottcéljának megjelölése nélkül élt jogorvoslattal.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján – a pénzbüntetés kiszabását célzó részének visszavonása mellett – az ügyészi fellebbezést fenntartotta és ennek megfelelő indítványt tett.

IV.rendű vádlottperorvoslati kérelmét az iratok felterjesztését követően – 2016. november 17-én – visszavonta, így az elsőfokú bíróság ítéletének rá vonatkozó része ezen a napon jogerőre emelkedett.

I. r. vádlott védője a nyilvános ülésen – fellebbezését módosítva – elsősorban az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte; másodlagosan a számvitel rendje megsértésének büntette vonatkozásában védencc felmentését, következésképpen a vele szemben kiszabott büntetés enyhítését indítványozta. II.rendűés III.rendű vádlottak védői a jogorvoslati kérelmükkel azonos tartalommal szóaltak fel.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogorvoslattal megtámadott ítéletét a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 348.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Ennek a Be.349.§ (1) bekezdése értelmében nem volt tárgya az ítélet IV.rendű vádlottra vonatkozó, első fokon jogerőre emelkedett része.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az iratok tartalma alapján – figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdésének a) pontjára – az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- II.rendű vádlottat az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítettek túlmenően a Tatabányai Városi Bíróság a 2010. november 2-án jogerőre emelkedett 5.B.805/2010/2. számú ítéletével súlyos testi sértés büntette miatt 120 óra közérdekű munkára ítélte. (II.rendű vádlotterkölsi bizonyítványa a nyomozati iratok VIII. kötet 244. oldalán.)

Mellőzte a tényállásból a 6. oldal 2. bekezdésének utolsó mondatát és a 3. bekezdésének utolsó tagmondatát, mint a pénzbüntetések megfizetésével kapcsolatos szükségtelen adatokat.

Ugyancsak mellőzte a tényállásból a 6. oldal 4. bekezdésének utolsó két mondatát. Ehelyett azt állapította meg, hogy II.rendű vádlotta Tatabányai Törvényszék 4.B.396/2010/74. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztésből 2016. július 29-én feltételesen szabadult, a feltételes szabadság 2017. július 28-án lejárt. *(II.rendű vádlott erkölcsi bizonyítványa a másodfokú iratok között 9/I. sorszám alatt.)*

-III.rendű vádlott vonatkozásában a Tatabányai Városi Bíróság 4.Fk.423/2003/41. számú ítélete helyesen 2003. szeptember 4-én emelkedett jogerőre.

E vádlott kapcsán a II. szám alatt rögzített, a Tatabányai Városi Bíróság 4.Bk.1721/2003/7. számú összbüntetési ítéletével kapcsolatos feltételes szabadság 2006. február 11-én lejárt. A büntetést 2005. szeptember 3-án kell kitöltöttnek tekinteni.

Az 5.) pontban írt, a Tatabányai Városi Bíróság 14.B.928/2009/7. számú ítéletével kapcsolatos szabadságvesztés próbaideje 2012. október 18-án, míg a 6.) pontban foglalt, a Tatabányai Városi Bíróság 4.B.161/2010/7. számú ítéletével kapcsolatos szabadságvesztés próbaideje 2013. április 27-én járt volna le.

III.rendű vádlottat a Tatabányai Járásbíróság 16.Bpk.354/2015/2. és 14.Bpk.27/2016/2. szám alatt helyesen tárgyalás mellőzésével hozott végzéssel ítélte el (8. és 9. pont). *(III.rendű vádlotterkölcsi bizonyítványa a másodfokú bíróság iratai között 9/2. szám alatt.)*

- A **kft2.** 2016. november 24-e óta felszámolás alatt áll. Felszámolóként a **kft3.-t** (....., tér ..-...) jelölték ki, a cég képviselője T. N. *(Cégmásolat a másodfokú bíróság iratai között 14. sorszám alatt.)*

- II.rendű vádlott 2009. július 29-étől volt a **kft4.** vezető tisztségviselője. *(Cégmásolat a nyomozati iratok II. kötetének 176. oldalán.)*

- A **kft5.-t** 2004. január 20-án jegyezte be a cégbíróság Cg.01-09-723337 szám alatt. Székhelye 2006. február 15-étől, utca, főbb tevékenységként saját tulajdonú és bérelt ingatlan bérbeadásával és üzemeltetésével foglalkozott, szoftverfejlesztés nem tartozott a tevékenységi körébe. Vezető tisztségviselője M. J. volt. A gazdasági társaság 2010. december 11-étől végelszámolás, 2011. október 19-étől pedig felszámolás alatt áll. A NAV a társaság adószámát 2010. december 12-én felfüggesztette.

A **kft6.-t** 2008. október 29-én jegyezték be a cégjegyzékbe Cg.11.09.014524 szám alatt. Székhelye, utca, vezető tisztségviselője tanú 6.volt. A társaság fő tevékenységként fémmegmunkálással foglalkozott, a szoftverfejlesztés és a számítógépes adatfeldolgozás tevékenységi körei között nem szerepelt. A NAV a társaság adószámát 2009. január 21-én felfüggesztette, intézkedését 2009. április 16-án visszavonta. 2009. november 2-án a cégbíróság hivatalból törölte a gazdálkodó szervezetet a cégjegyzékből. *(Cégmásolatok a nyomozati iratok II. kötetének 27-36. és 481-508. oldalain.)*

- A **kft7.** adószámát az adóhatóság 2011. szeptember 9-én felfüggesztette, majd ezen intézkedését 2011. november 8-án megszüntette. *(Cégmásolat a nyomozati iratok II. kötetének 95. oldalán.)*

- A kft1. nevében 2009. április 6. és 2013. április 12. között az adóbevallásokat elektronikusan B. P. könyvelő nyújtotta be. *(A NAV tájékoztatása a nyomozati iratok III. kötetének 169. oldalán.)*

- A Kft2.-t a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a 2013. november 4-én kelthatározatával – 2011. decembere vonatkozásában általános forgalmi adó tekintetében – 4.225.000 forint adókülönbözet, 2.112.000 forint adóbírság és 332.000 forint késedelmi pótlék, összesen 6.669.000 forint megfizetésére; míg a 2009. év vonatkozásában 9.204.000 forint adóhiány, 3.869.000 forint adóbírság és 1.565.000 forint késedelmi pótlék, összesen 14.638.000 forint megfizetésére kötelezte. *(A NAV tájékoztatása a nyomozati iratok III. kötete 219-231. oldalain, illetve az elsőfokú bíróság iratai között 114. sorszám alatt.)*

- A Kft1.-t a Nemzeti Adó- és Vámhivatal – általános forgalmi adó vonatkozásában, a 2009. január 1. és 2012. december 31. közötti időszak tekintetében – 41.805.000 forint adóhiány, 45.326.000 forint adóbírság és 11.826.000 forint késedelmi pótlék, összesen 98.957.000 forint megfizetésére kötelezte. *(A NAV tájékoztatása az elsőfokú bíróság iratai között 76. sorszám alatt.)*

Az ekként kiegészített, illetve helyesbített tényállás immár mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól: teljeskörűen felderített, hiánytalan, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, a I.rendű vádlottvédekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a büntető eljárásjogi szabályok megtartásával, a tényállás megnyugtató felderítéséhez szükséges mértékben folytatta le; ennek során a feltárt és mérlegelési körébe vont bizonyítékokat külön-külön, illetve együttesen is a logika szabályainak megfelelően értékelte. Ez utóbbi tevékenységével kapcsolatban a másodfokú bíróság – figyelemmel a jogorvoslati kérelmek tartalmára – mindössze az alábbiak kiemelését tartotta szükségesnek.

I.rendű vádlottvédője a nyilvános ülésen mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve emellett az indokolási kötelezettségét sem teljesítette megfelelően. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság adós maradt egyes bizonyítékok – így különösen a vádlottak vallomásai – közötti ellentmondás feloldásával. Nem indokolta meg kellő mértékben azt sem, miért nem fogadta el I.rendű vádlottnak a vád tárgyává tett számlák egy részének jogszerűségére vonatkozó védekezését. Végezetül sérelmezte az igazságügyi könyvszakértő véleményében megállapítottakat és azt, hogy a védelem által felkért magánszakértő véleményét a tényállás kialakításakor nem vette figyelembe. Ekként – véleménye szerint – a vagyoni hátrány összege sem tisztázott kellőképpen.

A másodfokú bíróság megítélése szerint – a védő álláspontjával szemben – a tényállás mikénti megállapításához I.rendű vádlottrészesleges beismerő vallomása, továbbá II.rendű és III.rendű vádlottak bűnösségre is kiterjedő, teljes körű beismerő vallomásai önmagukban is kellő alapot szolgáltatnak. Ez utóbbiak ugyanis teljes mértékben összhangba hozhatók voltak a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok I.rendű vádlottra nézve terhelő tartalmával.

Nem merült fel arra utaló bizonyíték, mely akár valószínűsítette volna olyan indíték meglétét, ami II.rendű és III.rendű vádlottakat arra indíthatta volna, hogy – saját felelősségük elismerése és

szerepük kisebbitése nélkül – ilyen súlyú bűncselekmények elkövetésével vádlott-társukat hamisan vádolják. Hangsúlyozni szükséges azt is, hogy a nyomozás során egy alkalommal I.rendű vádlottis teljes körű beismerő vallomást tett, melynek utóbb történt megváltoztatására elfogadható magyarázatot adni nem tudott.

I.rendű vádlotttagadó vallomását cáfolták többek között a cégmásolatok adatai is, amelyek szerint a fiktív számlázásban részt vevő cégek túlnyomó többségénél nem volt nyilvántartásba véve az az informatikai szolgáltató tevékenység, amelyet a számlákon feltüntettek. Emellett az érintett gazdasági társaságok alkalmazottjai, illetőleg szerződő partnerei sem tudtak olyan információkkal szolgálni, amelyek a vád tárgyává tett jogügyletek megtörténtét igazolnák. Több olyan cég is részt vett a számlázási láncolatban, amelyek tényleges tevékenységet nem folytattak, illetőleg sem a személyi, sem a tárgyi feltételekkel nem rendelkeztek ahhoz, hogy az okiraton rögzített szolgáltatást teljesítsék.

Ugyancsak e jogügyletek valótlanására utal, hogy az inkriminált számlákat kiállító egyes gazdálkodó szervezetek – állítólagos bevételeik ellenére – adóbevallást nem nyújtottak be. Hasonlóképpen a szigorú számadású nyomtatványok beszerzését igazoló dokumentumok tartalma abban az esetben, ha a számlát a számlatömb beszerzését megelőző időpontra állították ki.

Mindezeket pedig kiegészíti az igazságügyi könyvszakértő véleménye, amely mind a vagyoni hátrány összegének meghatározása, mind pedig az egyes cégek esetében a számviteli szabályszegések azonosítása vonatkozásában kellő alapot nyújtott az elsőfokú bíróság számára következtetései levonásához.

Vitán felül áll, hogy a I.rendű vádlottáttal képviselt Kft2., illetve **kft1.** ténylegesen végzett gazdasági tevékenységet, hiszen ezt a szerződő partnerek, illetve a gazdasági társaságok munkavállalói teljes mértékben alátámasztották. Ugyanakkor mindezekből levonható volt az a következtetés is, hogy a vád tárgyává tett számlákon szereplő gazdasági eseményeket a Kft2., illetve az **kft1.** részére nem az azokon feltüntetett gazdálkodó szervezetek végezték el; annak – ezen a tényen túlmenően – pedig a büntetőjogi felelősség szempontjából nincsen jelentősége, hogy a valóságban ezeket a szolgáltatásokat ténylegesen ki nyújtotta a megrendelő részére.

Az egyéb bizonyítékok által is alátámasztottan tehát az elsőfokú bíróság megalapozottan helyezkedett arra az álláspontra, hogy I.rendű vádlottvédekezésének egy jelentős része nem fogadható el, így helytállóan mellőzte azt a tényállás megállapításánál. E tevékenységével azonban eljárási szabályt nem sértett, hiszen az állandó bírói gyakorlat szerint a bizonyítékok értékelésének megszokott módja az, hogy a bíróság a vallomás egyes – általában más bizonyítékokkal is alátámasztott – részeit fogadja csak el irányadónak a történeti tényállás megállapítása során, míg a vallomás olyan részeit, amelyek más bizonyítékokkal ellentétesek, figyelmen kívül hagyja (*BH1998. 418*).

A bizonyítékok mikénti értékelésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság ellenőrizhető módon fejtette ki, mely tény, milyen bizonyítékra tekintettel állapított meg, illetve mely bizonyítékokat, milyen okból hagyott figyelmen kívül. A állandó bírói gyakorlat szerint ugyanakkor az indokolási kötelezettség megszegése csak akkor minősül feltétlen hatályon kívül helyezést megalapozó eljárási szabálysértésnek, ha a megtámadott határozat indokolása tény vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, a bíróság mire alapozta a döntését (*EBH2010. 2210*).

A tényállás azonban – mindezek ellenére – több vonatkozásban is helyesbítésre, illetve kiegészítésre szorult.

Mindenekelőtt annak személyi részében, II.rendű és III.rendű vádlottak tekintetében a korábbi elítélések pontatlanságai igényeltek helyesbítést.

Így II.rendű vádlottvonatkozásában szükségtelenül tartalmazza az ítélet egyes elítélések büntetés-végrehajtási adatait, ezért azok rögzítését a másodfokú bíróság mellőzte. Ugyanakkor e vádlott kapcsán a Tatabányai Törvényszék 4.B.386/2010/74. számú ítélete nyomán alkalmazott feltételes szabadság lejártával, valamint egy további elítélésével kellett kiegészíteni az előéletére vonatkozó adatokat.

III.rendű vádlottesetében a Tatabányai Városi Bíróság 4.Fk.423/2003/41. számú ítélete jogerőre emelkedésének időpontját volt szükséges helyesbíteni, míg a felfüggesztett szabadságvesztései tekintetében azt rögzíteni, hogy a próbaidők mikor teltek volna le, illetve az összébüntetési ítélet nyomán alkalmazott feltételes szabadság leteltének és a büntetés kitöltésének ettől eltérő időpontját megjelölni.

Észlelte továbbá a másodfokú bíróság, hogy a tényállás nem tartalmazta a szükséges adatokat két olyan gazdasági társaság tekintetében, amelyek által kibocsátott valótlan tartalmú számlák is a vád tárgyát képezték. Ezért a Kft5., illetve a **kft6.** szóban forgó adatait a másodfokú bíróság a cégmásolat alapján a tényállás részévé tette.

Helyesbítésre szorult az is, hogy a **kft2.** 2016. november 24-e óta áll felszámolás alatt, míg a **kft4.** vezető tisztségviselője 2009. július 29-étől volt II.rendű vádlott.

Jelentősége volt emellett annak az elsőfokú bíróság által nem észlelt körülménynek is, hogy az **kft7.** adószámát az adóhatóság 2011. szeptember 9-től kezdődően kettő hónapra felfüggesztette, amely alatt számlát nem bocsáthatott volna ki.

Hiányzott annak rögzítése is, hogy az **kft1.** nevében az adóbevallásokat elektronikus úton ki nyújtotta be. Mindezeket a másodfokú bíróság az iratok alapján pótolta.

A járulékos jogkövetkezmények alkalmazása szempontjából van szerepe annak, hogy utóbb a **kft2.-** t, illetve az **kft1.-**t a Nemzeti Adó- és Vámhivatal eljárásaiban különböző mértékű pénzüsszeg megfizetésére kötelezték. Ezeket a másodfokú bíróság a Nemzeti Adó- és Vámhivatal tájékoztatásai alapján a tényállásban rögzítette.

A fentiek szerint kiegészített, illetve helyesbített tényállás ekként a Be.352.§ (2) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt. Következésképpen a hatályon kívül helyezést célzó védői indítvány nem volt megalapozott.

E tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett I.rendű, II.rendűés III.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségére.

Nem bizonyult tehát megalapozottnak a védő fellebbezése a I.rendű vádlottszámvitel rendje megsértése büntettének vádja alóli felmentésére irányuló részében sem.

Törvényesnek találta a másodfokú bíróság a cselekmények minősítését is.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 2.§-ának alkalmazásával, következésképpen a törvény időbeli hatályával kapcsolatban az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást, ítéletének ezzel kapcsolatos része azonban helytelen érveket is tartalmaz.

Az eljárás tárgyát képező bűncselekmények elkövetése abban az időszakban fejeződött be, amikor az 1978. évi IV. törvény (régi Btk.) 310.§-ában meghatározott bűncselekmény – a 2012. január 1-jén hatályba lépett 2011. évi LXIII. törvény 2.§-a folytán – a költségvetési csalás elnevezést viselte és tényállása szempontunkból jelentőséggel bíró elemei a Btk.396.§-ában szabályozott bűncselekménnyel gyakorlatilag azonos tartalmúak voltak. Így többek között az összesített vagyoni hátrány alapulvételével, egy rendbeli bűncselekménynek minősült az azonos személy által, több gazdasági társaság vonatkozásában elkövetett, több adóévet felölelő tettesi magatartás, illetve a bűncselekmény minősítő körülményeként szerepelt az üzletszerűség is.

Miután az elkövetés és az elbírálás idején hatályban lévő törvények között a költségvetési csalás minősítését meghatározó, a vádlottak szempontjából jelentőséggel bíró értékhatárok és a halmazati büntetés szabályai is azonosak: a Btk.2.§ (2) bekezdése folytán az elbíráláskori enyhébb törvény, a Btk. alkalmazásának kizárólagos oka a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségével kapcsolatos eltérő szabályozás, mely az 1978. évi IV. törvény 47.§ (2) bekezdése értelmében börtön fokozat esetén a büntetés háromnegyed részének kitöltéséhez kapcsolódik, míg a Btk.38.§ (2) bekezdésének a) pontja alapján – nem visszaeső elkövető esetében – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon válik esedékessé. A Kúria ezzel kapcsolatos testületi állásfoglalása azonban nem az elsőfokú bíróság által hivatkozott 4/2013. BJE, hanem a 4/2013.(X.14.) BK vélemény.

Tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra is, hogy az időbeli hatály vizsgálata szempontjából jelentősége volna annak a körülménynek, hogy az 1978. évi IV. törvény 289.§ (1) bekezdésében meghatározott számvitel rendjének megsértése öt évig terjedő, míg a Btk.403.§ (1) bekezdésében meghatározott ugyanilyen bűncselekmény mindössze három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ennek ugyanis a bűnhalmazatban álló súlyosabb és enyhébb bűncselekmények mellett a halmazati büntetés alapjának – tételkeretének – szempontjából sem az 1978. évi IV. törvény 85.§ (3) bekezdése, sem a Btk.81.§ (3) bekezdése értelmében nincs jelentősége, az mindhárom vádlott vonatkozásában ettől függetlenül mindkét törvény alapulvételével azonos. A következetesen érvényesülő ítélkezési gyakorlat szerint a bűnhalmazatban álló *enyhébb* bűncselekmények büntetési tételeinek változása az időbeli hatály szempontjából csak abban az esetben bír jelentőséggel, ha ennek folytán a halmazati büntetesként kiszabható büntetés keretei is változnak.

A halmazati büntetés alapjának vonatkozásában tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy I.rendű és II.rendű vádlottakkal szemben öt évtől tizennégy évig terjedő szabadságvesztés lenne kiszabható. Ezzel szemben a Btk.81.§ (3) bekezdésének helyes értelmezésével a vádlottak tekintetében egyaránt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés a halmazati büntetés irányadó tételkerete, melynek középmértéke a Btk.80.§ (2) bekezdése értelmében tíz évi szabadságvesztés. III.rendű vádlott nevelő III. r. vádlott esetében ugyanakkor mind a hivatkozott halmazati büntetési tételkeret, mind annak középmértéke helytállóan került megállapításra, az valóban két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés, illetve hét év.

A bűncselekmények minősítése kapcsán a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság által a költségvetési csalás büntetési jogi természetével kapcsolatban kifejtett jogi állásponttal. Az elsőfokú bíróság az ítélete 48. oldalának utolsó bekezdésében arra hivatkozott, hogy a költségvetési csalás tekintetében a különböző adóbevallási időszakokban elkövetett cselekmények a természetes

egység keretei között nyertek értékelést, amelyeket egy tényállásba foglalt össze a törvényhozó (delictum complexum/összefoglalt bűncselekmény).

Ezzel szemben azonban a *természetes egység* és az összefoglalt bűncselekmény (delictum complexum), ez utóbbi mint *törvényi egység* egymást kölcsönösen kizáró fogalmak; a költségvetési csalás törvényi tényállása pedig nem tartozik a természetes egység körébe, annak kodifikálásával a törvényhozó egy sajátos *különös részi törvényi egységet* hozott létre.

Ugyancsak a minősítés körében észlelte a másodfokú bíróság, hogy a II.rendű vádlottterhére megállapított bűncselekmények kapcsán az elsőfokú bíróság helytelenül hivatkozott indokolásában a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége tekintetében a tényállás 2/c. pontjára; e bűncselekményt helyesen a tényállás 2/a. pontjában rögzítette. Emellett ugyanezen vádlott esetében a terhére rótt 7 rendbeli számvitel rendje megsértésének büntette közül az elsőfokú bíróság elmulasztotta megjelölni, hogy a tényállás 4/a. pontjában meghatározott bűncselekményt követte el folytatólagosan, míg a 4/b-d. pontokban foglalt bűncselekmények vonatkozásában ez nem volt megállapítható.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen tárta fel és azokat tényleges súlyuknak megfelelően is értékelte.

I.rendű vádlottvonatkozásában ugyanakkor mellőzte a másodfokú bíróság a részbeni beismerő vallomásának enyhítő körülményként történő értékelését. II.rendű és III.rendű vádlottesetében pedig az előéletük kapcsán helyesen azt kellett terhükre súlyosító körülményként figyelembe venni, hogy visszaesőnek nem minősülő bűnismétlők.

Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság az időmúlás tényének enyhítő hatását. Ennek jelentőségét tovább növeli az a körülmény, hogy az első- és másodfokú bíróság ítéletének kihirdetése között is – a vádlottaknak fel nem róható módon – további több mint egy év telt el.

A fenti bűnösségi körülmények mellett – a legsúlyosabb bűncselekmény tárgyi súlya körében – jelentősége volt annak is, hogy I.rendű és II.rendű vádlottak közel 160 millió forint, míg III.rendű vádlottközel 35 millió forint vagyoni hátrány előidézésében működtek közre.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított büntetés – a jogkövetkezmények vádlottak közötti arányosításának követelményét is szem előtt tartva – kellőképpen szolgálja a büntetés Btk.79.§-ában megfogalmazott céljait, az szükséges, egyben elégséges is ezek eléréséhez. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság nem látott törvényes lehetőséget a büntetés lényeges enyhítésére, de súlyosítására sem.

Következésképpen az ezt célzó fellebbezések, illetve a fellebbezések ezt célzó részükben sem voltak megalapozottak.

Tévesen tüntette fel ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részében III.rendű vádlottesetében a hat hónap felfüggesztett szabadságvesztés elrendelésével érintett határozatok számát. E büntetés helyesen a Tatabányai Városi Bíróság 4.B.161/2010. és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2.Bf.569/2010/10. számú ítéleteivel került kiszabásra.

Az elsőfokú bíróság járulékos kérdésekben hozott döntését mindenekelőtt a vagyonekbevezés tekintetében vizsgálta a másodfokú bíróság.

A Btk.74.§-ában meghatározott intézkedés alkalmazására kizárólag azzal szemben kerülhet sor, aki a bűncselekmény elkövetéséből eredő anyagi előnyből ténylegesen részesült. Jelen ügyben azonban sem a nyomozás során, sem az elsőfokú bírósági eljárásban nem folytattak bizonyítást arra vonatkozóan, hogy a vád tárgyává tett számlák ellenértékéből pontosan mely természetes vagy jogi személy, mekkora összeggel *gazdagodott*. A vagyonekbevezéssel érintett rendelkezés nem kellően felderített tényeken alapul, az intézkedés alkalmazása kapcsán pedig az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét sem teljesítette; sem ténybeli, sem pedig jogi értelemben.

Az első fokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a felszámolás alatt álló **kft1.**-vel szemben miért nem kerülhet sor vagyonekbevezés alkalmazására. A másodfokú bíróság által kiegészített tényállásból ezen felül az is megállapítható, hogy a vagyonekbevezés elrendelésével érintett másik gazdasági társaság, a **kft2.** is felszámolás alatt áll.

Az ítélet indokolása a **kft2.**-vel szemben alkalmazott vagyonekbevezés összecszerűsége tekintetében ellenőrizhető érvelést nem tartalmaz; az ugyanis, hogy *annak összecszerűsége is pontosan megállapítható volt, ez 104.404.000 forint*, a másodfokú bíróság álláspontja szerint ilyenek semmiképpen sem tekinthetők.

Az elsőfokú bíróság tényállása a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adóigazgatási eljárásaiban alkalmazott jogkövetkezményeket a **kft2.** vonatkozásában hiányosan és pontatlanul, az **kft1.** tekintetében pedig egyáltalán nem tartalmazza. Nem adott számot ítéletének indokolásában arról sem, hogy a vagyonekbevezés összecszerűségének megállapítása körében ezek a joghátrányok miként értékelendők.

Az elsőfokú bíróság vagyonekbevezéssel kapcsolatos, a **kft2.**-t érintő döntése, illetve a kötelezés mellőzésének indokai az **kft1.** tekintetében, kifejezetten ellentétben állnak az ítélet 21. oldal első bekezdésében, illetve a 27. oldal második bekezdésében tett ténymegállapításokkal. Ezekből ugyanis az következik, hogy a vád tárgyává tett vagyoni hátrány I.rendű vádlotthoz került, aki annak egy részét – a számlaösszeg 5-10 százalékát – „visszaosztotta” II.rendű vádlottnak, akitől a számlaérték 2 százaléka aztán a közreműködő további cégek képviselőihez került. Ennek alapján az is vitathatónak látszik, hogy a vagyonekbevezés alkalmazása a fentebb említett két gazdasági társasággal, nem pedig az érintett természetes személyekkel szemben merült fel.

A Be.375.§ (4) bekezdése értelmében, ha az elsőfokú bíróság a vagyonekbevezésről a törvény rendelkezése ellenére nem rendelkezett, és a döntéshez szükséges adatok a másodfokú eljárás során bizonyítás felvétele keretében nem tisztázhatók, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot a Be.569.§ (1) bekezdésében írt különleges eljárás lefolytatására utasítja. Az ítélezési gyakorlat szerint nincs törvényi akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság ezt a rendelkezést akkor is alkalmazza, ha az elsőfokú bíróság – mint jelen esetben – határozott ugyan a járulékos kérdésekben, de határozata megalapozatlan, és a megalapozatlanság a másodfokú eljárásban nem küszöbölhető ki, vagy ennek érdekében az 569.§ szerinti különleges eljárás lefolytatása célszerűbb (*Büntető eljárásjog. Kommentár a gyakorlat számára, a Be.375.§ (4) bekezdéséhez fűzött magyarázat.*)

Miután a másodfokú bíróság álláspontja szerint a vagyonekbevezés alkalmazása szempontjából jelentős tények tisztázása a másodfokú eljárás kereteit meghaladná: a Be.375.§ (4) bekezdése

értelmében határozott. A különleges eljárás keretében az elsőfokú bíróságnak mindenekelőtt fel kell hívnia az ügyészt, hogy tegyen indítványt, milyen ténybeli alapon, milyen bizonyítékok mellett, mely természetes vagy jogi személyekkel szemben és milyen összegű vagyonekbevonás alkalmazását tarja indokoltnak.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vagyonekbevonással kapcsolatos rendelkezés hatályon kívül helyezése folytán a zár alá vétellel, illetőleg a letétbe helyezett pénzösszeg kiutalásával összefüggésben tett rendelkezéseket is mellőzni kellett. A fentebb kifejtett érvekre figyelemmel ugyanis nem zárható ki, hogy az intézkedés alkalmazása nem az ügyben szereplő jogi személyekkel, hanem a zár alá vétellel és a letéttel érintett vádlottakkal szemben válik alkalmazhatóvá.

Az elsőfokú bíróság a járulékos kérdések kapcsán annak sem adta kellő indokát, hogy az eljárása során felmerült bűnügyi költség viseléséről milyen megfontolások alapján döntött. A vagyonekbevonással szemben ugyanakkor e tekintetben rendelkezésre álltak a költségjegyzék megfelelő adatai. Ezért a másodfokú bíróság azok tételes áttekintésével állapította meg az egyes vádlottakat külön-külön, illetve egyetemleg terhelő bűnügyi költség pontos összegét.

Így I.rendű vádlottat külön 25.033 forint (Kj. 5., 8., 17. és 45. szám), II.rendű vádlottat külön 15.000 forint (Kj. 16. szám), míg III.rendű vádlottat külön 121.100 forint (Kj. 1., 6., 13., 14., 26., 39., 40., 46., 47., 49., 50. és 51. szám) bűnügyi költség megfizetése terheli a Be.338.§ (1) bekezdése alapján.

I.rendű és II.rendű vádlottakat egyetemlegesen terhelő bűnügyi költség összege 810.781 forint (Kj., 4., 9., 10., 12., 41., 48., 7., 19., 20., 21., 22., 24., 34., 35., 36. és 38. szám), amelyből IV.rendű vádlottat 665.710 forint (Kj. 4., 9., 10., 12., 41. és 48. szám), míg III.rendű vádlottat 782.555 forint (Kj. 4., 7., 9., 10., 12., 19., 20., 21., 22., 24., 36., 38., 41. és 48. szám) erejéig szintén egyetemleges fizetési kötelezettség terheli a Be.338.§ (1) és (3) bekezdései alapján.

Emellett a Be.338.§ (3) bekezdése értelmében II.rendű vádlottat további 40.322 forint bűnügyi költség megfizetése terheli, amelyből III.rendű vádlottat 15.906 forint (Kj. 23. és 25. szám) erejéig, míg IV.rendű vádlottat 24.416 forint (Kj. 37. és 44. szám) erejéig ugyancsak egyetemleges fizetési kötelezettség terheli.

Pontosításra szorult a Be.339.§ (1) bekezdése szerint az államot illető bűnügyi költség összege is (Kj. 2., 3., 11., 15., 18., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 42. és 43. szám), amely összesen 137.982 forintot tett ki.

Összességében tehát a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése értelmében a rendelkező részben írtak szerint, a fenti indokok alapján megváltoztatta.

Egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részéből a 2015. évi március hó 25. napján megtartott tárgyalásra történő utalást mellőzte, hiszen ezen a napon érdemi tárgyalást nem tartott az elsőfokú bíróság, illetve azzal, hogy az ítélet meghozatalára helyesen a 2016. évi május hó 9. napján megtartott nyilvános tárgyaláson került sor, illetve azt az elsőfokú bíróság a 2016. évi május hó 23. napján nyilvánosan hirdette ki.

Kötelezte ezen felül a másodfokú bíróság III.rendű vádlottat a másodfokú eljárásban felmerült 12.700 forint bűnügyi költség megfizetésére, figyelemmel a Be.381.§ (1) bekezdésére is.

Pécs, 2017. szeptember 29.

Dr. Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr. Hudvágner András s.k. előadó bíró, Dr. Túri Tamás s.k. bíró

A Kaposvári Törvényszék 16.B.554/2014/168/I. számú ítéletének I.rendű, II.rendűés III.rendű vádlottra vonatkozó része a Pécsi Ítéltábla Bf.II.37/2016/16. számú ítélete folytán – az abban írt változtatásokkal – a 2017. évi szeptember hó 29. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

. Krémer László s.k.
a tanács elnöke